

Léčba nádorů bude jednou jemná oprava buňky

Právo, prof. MUDr. Karel Indrák, DrSc., 2. února 2008

rozhovor s přednostou olomoucké Hemato-onkologické kliniky, profesorem Indrákem, DrSc.

V hematologii pracujete přes třicet let. Mohl byste ji přiblížit?

Hematologie se zabývá diagnostikou a léčbou nemocí krve. Ty jsou jednak nádorového a jednak nenádorového původu. Z těch nenádorových diagnostikujeme a léčíme především nedostatek červených krvinek (anémii) a různé poruchy srážení krve, ať už ve smyslu nadměrného krvácení, které je způsobeno změnami v krevních destičkách či faktorech krevního srážení, nebo naopak nadměrného srážení, které dělá uzávěry cév vedoucí k mozkové příhodě, infarktu myokardu, spontánnímu potratu či plicní embolii.

Jaká je úspěšnost léčby?

Budu-li mluvit jenom o onkologii, tak např. u jedné z forem akutních leukémií, promyelocytární leukémie, dříve umíraly více než dvě třetiny pacientů a nyní jsme schopni 80 % z nich vyléčit. U chronické myeloidní leukémie ještě před 30 lety polovina nemocných zemřela do dvou let, dnes mají pacienti naději na přežití dvacet let. U lymfomů, to znamená nádorového onemocnění uzlin, vyléčíme 80 % nemocných. K úspěšné léčbě některých onkologických nemocí přispívají i transplantace kostní dřeně, kterých jsme na klinice od roku 1997 provedli asi šest set. Léčení těchto chorob ale bývá velmi drahé.

Dostane se na každého pacienta?

Dlouhodobě s Všeobecnou zdravotní pojišťovnou řešíme zajištění úhrady nákladné léčby. Dnes totiž léčba jednoho nemocného s leukémií může stát i milión korun ročně, nebo až několik desítek miliónů korun stojí např. léčba krvácejícího hemofilika. Racionálnost a efektivita takové léčby se dají zajistit jen stanovením jednoznačných indikací léčby a její centralizací do příslušně vybavených pracovišť s dostatečnou klinickou zkušeností. Za těchto podmínek byla pro nemocné léčené v hematologických centrech, kterých je i s naší klinikou v ČR šest, dohodnuta zvláštní úhrada.

Jaké jste měli možnosti dříve?

Zahájení chemoterapie bylo před 30 lety deprimující pro nemocné i pro zdravotníky. Po nasazení cytostatické léčby bylo pacientům hodně zle, nebylo léků, které by vzniklé problémy, např. zvracení, těšily. Chemoterapie bývá provázena infekčními komplikacemi a krvácením. Ty jsme tehdy také moc léčit nedokázali, protože nám bylo dostupné jen velmi úzké spektrum antibiotik a proti plísním a virům jsme prakticky neměli nic. Nedostatečné byly např. i naše možnosti zastavit krvácení v důsledku chybějících krevních destiček. Zlepšení této tzv. podpůrné léčby v posledních 20 letech výsledky dramaticky zlepšilo.

Jaká je podle vás budoucnost hematologie?

Budoucnost hematologie nevidím v transplantacích, i když se jejich výsledky neustále zlepšují. Nové vyšetřovací metody umožňují už dnes léčbu pacienta takzvaně ušít na míru. Dosud běžně užívaná chemoterapie ale nedokáže odlišit nádorové a zdravé buňky. Proto během ní bývají postiženy i zdravé části organismu. Předpokládám, že jednou bude mít léčba podobu jemné opravy získaných genetických změn podmiňujících vznik rakoviny.

Co považujete za svůj největší úspěch?

Na počátku vědecké kariéry se mi podařilo v ČR odhalit a dostat na genetickou mapu světa choroby, o kterých se říkalo, že zde nejsou - např. hemoglobin Olomouc nebo hemoglobin Haná. Za další úspěch považuji vybudování hemato-onkologické kliniky v Olomouci. Pracoviště jsem přebíral jako oddělení klinické hematologie s 20 pracovníky bez lůžek a koagulačních, molekulárněgenetických či imunologických laboratoří. Teď má klinika kolem 117 zaměstnanců s třemi lůžkovými jednotkami, včetně transplantční jednotky. Ambulancemi za rok projde kolem dvaceti tisíc pacientů a hospitalizováno je jich asi tisíc. Za jakési završení svého úsilí považuji ohodnocení kliniky jako Centra evropské excelence.